

speech activity, foreign aspect of speech as a functioning bilingual mechanism and reasoning as a category of psychology of thinking.

The study may serve as a theoretical basis for its further practical implementation and during the development of a didactic model for teaching English reasoning writing.

Key words: *English reasoning writing, language, speech, speech activity, psycholinguistic peculiarities, thinking, reasoning, bilingual mechanism.*

УДК 378.147

Юлія Корницька

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського »

ORCID ID 0000-0002-4781-0807

DOI 10.24139/2312-5993/2018.01/225-234

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У КОНТЕКСТІ КОМПЕТЕНТІСТНОГО ПІДХОДУ

У статті розглядаються аспекти реформування вітчизняної системи вищої освіти, пов'язані з переходом до компетентісного типу освіти. Як наслідок, актуальності набуває використання в навчальному процесі інтерактивних методів навчання, в основі яких закладено принципи діяльнісної активності, партнерської взаємодії та єдності пізнавальної, дослідницької і професійної діяльності. На основі теоретичного аналізу актуальних досліджень представлено три найбільш ефективних методи, використання яких сприятиме досягненню нових цілей освіти в процесі навчання іноземних мов майбутніх фахівців технічного профілю.

Ключові слова: *компетенція, компетентність, метод, інтерактивний, іноземна мова, технічний ВНЗ, проект, кейс-метод, ділова гра.*

Постановка проблеми. У контексті інтеграції України у світовий освітній, інформаційний і економічний простір, реформи у сфері вищої технічної освіти спрямовані на врахування потреб сучасної інженерно-технічної практики та співвіднесення змісту навчання з вимогами міжнародного ринку професійної праці, інтересами та потребами сучасного суспільства у висококваліфікованих та компетентних фахівцях.

Оновлення стандартів вищої освіти та професійної підготовки актуалізує завдання суттєвої трансформації всього освітнього процесу. Одним із головних напрямів цієї трансформації є переорієнтація з традиційного підходу на основі ЗУН (знання, уміння, навички) на компетентістний підхід. На відміну від традиційної системи, орієнтованої на розвиток універсальних здатностей мислення, нова концепція освіти характеризується спрямованістю на формування професійної компетенції майбутнього фахівця. Під «професійною компетентністю» розуміють систему особистісних та ділових якостей фахівця, що відображає рівень, знань, умінь, навичок та досвіду достатній для здійснення ефективної професійної діяльності та розвитку [12, 58].

Дисципліна «Іноземна мова», як універсальна частина професійної освітньої програми, створює необхідні умови для оволодіння ключовими компетенціями (що є інваріантними для всіх спеціальностей та розглядаються в якості складових професійної компетентності) як шляхом розширення комунікативних можливостей майбутнього фахівця, так і через його знайомство з особливостями іншомовної культури. Нині іноземна мова розглядається як засіб спілкування та ефективний інструмент професійного розвитку, що передбачає рівень володіння, необхідний для задоволення різноманітних професійних потреб, а саме: для кваліфікованої іншомовної діяльності з вивчення міжнародного досвіду у профільній та суміжних областях науки та техніки, для ділових контактів та для спільної виробничої й наукової роботи, для обміну досвідом із зарубіжними колегами та для подальшої самоосвіти з використанням ресурсів світового інформаційного простору [8; 10; 12].

Нові цілі освіти вимагають зміни методів та форм організації навчального процесу, удосконалення традиційних технологій і розробки нових. Суттєвий потенціал для ефективної переорієнтації на нову парадигму та досягнення нових цілей вищої освіти, на думку дослідників, мають активні та інтерактивні методи навчання. Актуальність проблеми їх використання також підкріплюється вимогами освітніх стандартів, згідно з якими питома вага аудиторних занять в інтерактивній формі має становити не менш як 10–30 % для бакалаврів та 30–50 % для магістрів.

Вищесказане доводить, що організувати ефективний навчальний процес і досягти нових цілей навчання не представляється можливим без широкого застосування активних та інтерактивних методів навчання.

Аналіз актуальних досліджень. Використання інтерактивних методів у навчальному процесі розглядається дослідниками в загальному контексті реформування системи вищої освіти. Аналіз актуальних досліджень уможливив виділення основних векторів наукових пошуків та розробок:

- основні тенденції еволюції та перспективи розвитку державної вищої освіти (І. Гавриленко, Л. Герасіна, С. Макеев, В. Нечаєв, А. Овсянніков, Є. Подольська, А. Ручка, В. Соболев, Ю. Чернецький, Ф. Шерега, В. Ягупов);
- дослідження модернізаційних процесів в освіті (Дж. Александер, У. Бек, І. Валлерстайн, Е. Гідденс, Р. Робертсон, В. Іноземцев, Ф. Федотова);
- психолого-педагогічні дослідження, що розглядають компетентісну парадигму вищої освіти (В. Вербицький, Г. Зайчук, Е. Зеєр, І. Зимня, Д. Заводчиков, Н. Мурована, О. Овчарук, М. Пустовий, М. Соснін, Н. Табачук, М. Філатов, А. Хуторський, О. Федорова);
- дослідження проблем упровадження та реалізації нових педагогічних технологій та методів у навчальний процес сучасного ВНЗ (В. Андрущенко, І. Дичківська, В. Кремень, А. Кузьмінський, В. Луговий, В. Морозов, П. Саух, Т. Туркот, Д. Чернілевський);

- дослідження специфіки використання інтерактивних методів навчання (К. Баханов, О. Глотов, К. Нор, О. Пехота, Л. Пироженко, О. Пометун, Г. П'ятакова, Г. Цукерман, О. Ярошенко) та, зокрема, у процесі іншомовної підготовки майбутніх фахівців технічного профілю (Н. Алмазова, О. Барибін, М. Євдокимова, О. Єрмолаєва, А. Гайсіна, Т. Лесохіна, Є. Рогинько, В. Степанов).

Мета дослідження – здійснити теоретичний аналіз та обґрунтування актуальності використання інтерактивних методів навчання в процесі іншомовної підготовки майбутніх фахівців технічного профілю. Розглянути потенціал методу проєктів, кейс методу та ділової гри для формування ключових компетенцій майбутнього фахівця в межах дисципліни «Іноземна мова».

Методи дослідження: теоретичний аналіз і узагальнення психолого-педагогічної, науково-методичної й навчальної літератури з проблеми дослідження, що дало змогу систематизувати дані та з'ясувати ступінь наукової розробки проблеми, напрями розвитку педагогічних ідей у цій галузі, а також вивчити вітчизняний і зарубіжний досвід.

Виклад основного матеріалу. Традиційно методи навчання в залежності від рівня залученості студентів у навчально-пізнавальний процес поділяли на активні та пасивні. Такий розподіл, запропонований Є. Я. Голантом, є досить умовним, оскільки, як зазначив і сам дослідник, «будь-який спосіб навчання обов'язково передбачає певний рівень пізнавальної активності, інакше досягнення результату, навіть мінімального, неможливе. Термін «пасивність» визначає низький рівень активності, переважно репродуктивну діяльність за умов майже повної відсутності творчості» [2, 72].

Використання пасивних методів навчання передбачає активність навчального середовища та таку форму взаємодії викладача та студента, за якої студент виступає в ролі об'єкту навчання, тобто засвоює й відтворює інформацію, яку отримує від головної діючої особи процесу – викладача або з підручника. Такі методи також називають пояснювально-ілюстративними та репродуктивними (класифікація І. Я. Лернера) [5]. Студенти не взаємодіють один із одним. Викладач реалізує взаємодію зі студентами шляхом проведення опитувань, тестування та інших контрольних заходів. З точки зору актуальної парадигми освіти, така модель навчання є малоефективною. Однак, до її переваг відносять можливість опрацювання більшого об'єму інформації в умовах обмеженого аудиторного часу. До такої форми навчання відносять лекції та традиційні аудиторні заняття.

Активні методи передбачають таку форму взаємодії викладача і студента, за якої студент у більшому ступені набуває ролі суб'єкту навчального процесу та активно взаємодіє з викладачем на занятті в ході виконання творчих, пошукових та проблемних завдань [4; 8].

Активні методи навчання передбачають використання системи методичних прийомів, що спрямовані не лише на трансляцію викладачем готових знань, а й на самостійне оволодіння ними студентами у процесі пізнавальної діяльності. До таких методів належать частково-пошуковий дослідницький та проблемний [5]. Незважаючи на вищий рівень активності студентів (порівняно з пасивним методом), основною формою взаємодії залишається монолог – викладач у монологічній формі здійснює передачу інформації, після цього студенти відтворюють цю інформацію в монологічних відповідях на запитання. Під час діалогової форми взаємодії викладача з студентом комунікація більшою мірою зосереджується також на викладачеві.

Розрізняють такі рівні активності:

- активність відтворення, що характеризується прагненням студента запам'ятати та відтворити знання, а також оволодіти способами їх застосування;
- активність інтерпретації, що пов'язана з прагненням студента усвідомити зміст, установити зв'язки та оволодіти способами застосування знань у змінених умовах;
- творча активність, що передбачає націленість студента на теоретичне осмислення, самостійних пошук рішення проблем, активний прояв пізнавальної мотивації [9, 15].

У такому форматі навчання набуває характеру довільної діяльності студентів із набуття власного досвіду, студент проявляє самостійність у навчально-пізнавальній діяльності, результатом якої є систематизовані та більш глибокі знання. Також, до переваг моделі активного навчання відносять можливість виявлення у студентів індивідуальних особливостей, що можуть сприяти підвищенню їх навчальних можливостей. Активні методи також характеризуються односторонньою спрямованістю на самонавчання та саморозвиток [2; 5; 7; 8].

Відбір та використання методів навчання має бути виваженим і зумовленим такими цілями:

- сформувати в майбутніх фахівців комунікативну компетенцію та комплекс загальнокультурних компетенцій, необхідних для здійснення міжособистісної взаємодії;
- забезпечити необхідну якість навчання на всіх його етапах [3; 11, 103].

При відборі активних методів навчання викладачу необхідно враховувати дві ключові вимоги до них: 1) вони мають сприяти активності студентів у навчальному процесі; 2) повинні забезпечувати глибоке розуміння матеріалу.

Вищенаведені вимоги є взаємопов'язаними, оскільки студенти не можуть бути активними у процесі навчання, якщо не розуміють матеріал, що вивчається; водночас вони не зможуть зрозуміти матеріал без активного залучення до навчального процесу [12, 98].

Також варто відзначити, що ці вимоги значущі не лише в навчанні, але й у вихованні та розвитку пізнавальних здатностей. Оскільки протягом останніх років однією з актуальних ключових цілей процесу навчання є розвиток особистості студента та підвищення рівня його активності, виникла необхідність у створенні відповідних педагогічних технологій. З'явилася потреба створити умови навчання, що сприятимуть підвищенню мотивації студентів до отримання результатів власної діяльності й успішної їх реалізації на практиці. У результаті досліджень різних аспектів означеної проблеми в педагогіці набуло поширення поняття «інтерактивні методи навчання».

Варто відзначити, що іноді поняття «активний» та «інтерактивний» використовуються в якості синонімів. Однак, не зважаючи на те, що ці методи мають багато спільного, вони все ж таки відрізняються. Переважна більшість дослідників виокремлює інтерактивні методи та розглядає їх як більш сучасну форму активних методів. Інтерактивні методи навчання передбачають активну взаємодію студента з викладачем та іншими студентами, це навчання у взаємодії та співпраці, у якому і викладач, і студенти є суб'єктами навчання. На відміну від активних методів, інтерактивні орієнтовані на широку взаємодію та домінування активності саме студентів під час навчання.

Інтерактивні методи орієнтовані на реалізацію пізнавальних інтересів і потреб особистості, тому особлива увага приділяється організації процесу ефективної комунікації, у якій учасники процесу взаємодії більш відкриті та активні. Основою інтеракції є принцип багатосторонньої взаємодії, яка характеризується відсутністю полярності, і мінімальною сконцентрованістю на позиції викладача [3; 7; 11; 12]. Викладач під час занять у такій формі виконує роль координатора – задає вектор діяльності й забезпечує супровід діяльності студентів у процесі досягнення цілей заняття. Також викладач розробляє план заняття, основу якого складають інтерактивні вправи та завдання, виконуючи які студент вивчає матеріал заняття. Саме інтерактивні методи на думку дослідників, дають найбільший простір для самореалізації учня в навчанні й найбільше відповідають особистісно-орієнтованому підходу [3; 11; 12].

Оскільки компетентістний підхід передбачає використання особистісно орієнтованих методів навчання, спрямованих на стимуляцію інтелектуальної ініціативи майбутнього фахівця та формування навичок спільної діяльності, а також ураховуючи специфіку предмету «Іноземна мова», потенціал для виконання поставлених задач мають саме інтерактивні методи навчання. У межах компетентістного підходу найбільш ефективними інтерактивними методами визнані: проектний метод, метод кейсів та ділова гра [12, 108].

У нашому дослідженні під поняттям «методом проектів» ми розуміємо метод, що передбачає певну сукупність навчально-пізнавальних прийомів, які уможливають рішення проблеми в результаті самостійних дій студентів із обов'язковою презентацією результатів [7; 8, 14]. Це визначення повною мірою відображає цілі та вимоги до проектної діяльності й підкреслює значущі переваги методу відповідно до нових стандартів вищої освіти, а саме: мотивація, індивідуалізація навчання, проблемність у відборі тем, критичне мислення, інтеграція знань та вмінь з різних галузей. Використання цього методу повністю відповідає сучасній концепції викладання іноземних мов, що базується на компетентістному підході та спрямована на досягнення максимальної відповідності міжнародним стандартам у сфері іншомовної підготовки майбутніх фахівців. Дослідники визначають метод проектів як один із дієвих механізмів формування ключових компетенцій майбутнього фахівця [12, 23].

Оскільки в сучасних умовах діяльність організацій часто базується на реалізації різноманітних проектів, використання цього методу є необхідним та обґрунтованим. Він не замінить традиційні методики, однак може їх розширити, доповнити, сформувати дослідницьке мислення майбутнього фахівця та розкрити його потенціал, а також підготувати до реальної професійної діяльності [7, 9].

Метод проектів передбачає діяльність, пов'язану із самостійним виконанням дослідницького завдання, спрямованим на досягнення результату, який по завершенню роботи має бути пред'явлений аудиторії. Процес виконання проекту включає низку послідовних етапів від концептуалізації проекту до етапу його реалізації, презентації досягнутих результатів, аналізу й узагальнення отриманих результатів [8, 55]. Таким чином, у процесі роботи над проектом формується потреба в самостійному та творчому засвоєнні знань, уміння сприймати та аналізувати інформацію, розвивається стратегічне мислення. Використання методу проектів у навчальному процесі надає йому практично орієнтованого характеру, оскільки створює сприятливі передумови для підготовки фахівця, здатного вирішувати професійні завдання різного рівня складності та адаптуватися до змін у професійному середовищі.

Використання проектного методу в межах курсу іноземної мови також сприяє формуванню академічних навичок студентів в області академічного читання, письма, аудіювання, наукового мовлення та готує студентів до подальшого професійного розвитку й наукової діяльності з використанням іноземної мови [3].

На всіх етапах роботи над проектом іноземна мова виконує функції як засобу міжособистісного спілкування (під час обговорення на різних етапах виконання дослідження та презентації результатів), так і засобу для

отримання нової інформації, збагачення словникового запасу, розширення лінгвістичних знань та їх застосування в наукових та професійних цілях.

Специфічним різновидом методу проєктів є кейс-метод. Кейс-метод, або метод ситуативного аналізу, дає змогу наблизити процес навчання до умов реальної професійної діяльності. За цим методом студенти та викладач беруть участь у безпосередньому обговоренні ситуацій та задач реальної професійної діяльності. Кейс, або ситуація, зазвичай подається у письмовій формі та описує події, що відбулися в певній сфері діяльності і які автор презентує для ініціювання обговорення, аналізу й пошуку оптимальних рішень [7, 10]. Кейси, зазвичай, базуються на професійному досвіді реальних людей та є одночасно і особливим видом навчального матеріалу, і особливим способом використання цього матеріалу в навчальному процесі.

Робота з навчальними ситуаціями покликана навчити студентів аналізувати інформацію, установлювати причинно-наслідкові зв'язки, виділяти ключові проблеми й тенденції, знаходити творчі рішення та надає студентам можливість поєднати теоретичні знання з реаліями професійної діяльності та трансформувати абстрактні знання у практичні вміння [10; 12].

Кейс-метод у процесі іншомовної підготовки майбутніх фахівців забезпечує використання іноземної мови в ситуаціях реального спілкування в інформаційно-пізнавальних, навчально-професійних, соціально-культурних цілях і як наслідок сприяє формуванню міжкультурної, самоосвітньої, соціальної та соціолінгвістичної компетенцій [12, 196].

Оскільки метод спрямований на актуалізацію засвоєних мовних навичок шляхом занурення в мовну ситуацію, доцільно використовувати його на завершальному етапі опрацювання теми або модулю для закріплення та практики використання лексичного і граматичного матеріалу. Також метод може ефективно використовуватися для розвитку навичок ведення дискусії та перемов.

Ділова гра – ще один ефективний метод інтерактивного навчання, що спрямований на формування ключових та професійних компетенцій, тобто здатності майбутнього фахівця реалізовувати отримані знання у практичній діяльності. Ділова гра, як засіб моделювання умов професійної діяльності та соціальної взаємодії, водночас є і методом пошуку нових способів діяльності та методом ефективного навчання, оскільки знімає протиріччя між абстрактним характером навчального предмету та реальним характером професійної діяльності [7, 11].

Освітня функція ділової гри має велике значення, оскільки цей метод надає можливість задати в навчанні предметний та соціальний контексти майбутньої професійної діяльності і таким чином змоделювати більш адекватні умови формування особистості фахівця [1, 79]. Використання методу сприяє активізації навчального процесу, більш глибокому засвоєнню теоретичних знань, формуванню мотивів навчальної діяльності

та прагнення оволодіти знаннями, необхідними для ефективної реалізації професійних функцій, розвитку вмінь спільної діяльності [1, 103].

Використання ділової гри у процесі навчання іноземних мов сприяє формуванню професійних та комунікативних компетенцій шляхом моделювання ситуацій професійного спілкування, у ході якого:

- формуються моделі комунікативної поведінки відповідно до ситуації [1; 3; 12];
- розширюється асоціативна база мовного матеріалу;
- студенти мають можливість актуалізувати отриманні знання, усвідомивши як розрізнена інформація з опрацьованих тем та різні мовні моделі поєднуються в практичному застосуванні [12, 134];
- підвищується мотивація, оскільки навчання набуває особистісної значущості;
- створюються сприятливі умови для подолання психологічних та лінгвокультурних бар'єрів у ситуаціях ділового спілкування [12, 146].

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок.

Застосування інтерактивних методів навчання іноземної мови майбутніх фахівців технічного профілю забезпечує актуальний на сьогодні перехід від інформаційно-пояснювального до діяльнісно-розвивального навчання, що передбачає заміну традиційних монологічних методів представлення інформації діалоговими формами взаємодії викладача зі студентами та студентів між собою. У контексті компетентісного підходу та вимог сьогодення до рівня професійної компетенції фахівця нового покоління інтерактивні методи навчання мають значний потенціал до підвищення якості підготовки та мотивації студентів і викладачів, які відкривають для себе нові та ефективні форми інтелектуальної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Габрусевич, С. А. (1989). *От деловой игры – к профессиональному творчеству*. Москва: Университетское образование (Habrusevych, S. A. (1989). *From business game – to professional creativity*. Moscow: University education).
2. Голант, Е. Я. (1957). *Методы обучения в советской школе*. М.: Гос. учебно-педагог. изд-во (Holant, E. Ya. (1957). *Methods of teaching in the Soviet school*. M.: State educational-pedagogical publishing house).
3. Двуличанская, Н. Н. (2011). *Интерактивные методы обучения как средство формирования ключевых компетентностей*. Режим доступа: <http://technomag.edu.ru/doc/172651.html> (Dvulichanskaia, N. N. (2011). *Interactive methods of teaching as a means of forming key competences*. Retrieved from: <http://technomag.edu.ru/doc/172651.html>).
4. Леонтьев, А. А. (1991). *Общая методика обучения иностранным языкам*. М.: Русский язык (Leontiev, A. A. (1991). *General methodology of teaching foreign languages*. M.: Russian language).
5. Лернер, И. Я. (1981). *Дидактические основы методов обучения*. М.: Педагогика (Lerner, I. Ya. (1981). *Didactic bases of teaching methods*. M.: Pedagogics).

6. Полат, Е. С. (2009). *Новые педагогические и информационные технологии в системе образования*. М.: Издательский центр «Академия» (Polat, E. S. (2009). *New pedagogical and information technologies in the education system*. М.: Academy).
7. Серегина, Л. Н. (2015). *Методическое пособие по использованию в образовательном процессе активных и интерактивных форм проведения занятий*. Отрадный (Serehina, L. N. (2015). *Methodological manual on the use in the educational process of active and interactive forms of conducting classes*. Otradnyi).
8. Ступина, С. Б. (2009). *Технологии интерактивного обучения в высшей школе*. Саратов: Наука (Stupina, S. B. (2009). *Technologies of interactive learning in higher education*. Saratov: Science).
9. Сурмин, Ю. П. (2002). *Ситуационный анализ или анатомия кейс-метода*. Киев: Центр инноваций и развития (Surmin, Yu. P. (2002). *Situational analysis or anatomy of the case-study method*. Kiev: Centre for innovations and development).
10. Пометун, О. І. (Ред.) (2004). *Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання*. К.: Видавництво А.С.К. (Pometun, O. I. (Ed.). (2004). *Modern lesson. Interactive Learning Technologies*. K.: Publishing house A.S.K.).
11. Трофимова, Г. С. (2004). *Дидактические основы формирования коммуникативной компетентности обучающихся* (дис. ... докт. пед. наук: 13.00.01). Санкт-Петербург (Trofimova, H. S. *Didactic bases of formation of communicative competence of students* (DSc thesis). Saint Petersburg).
12. Федорова, О. Н. (2007). *Обучение английскому языку студентов неязыкового вуза на основе компетентностного подхода* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02). Санкт-Петербург (Fedorova, O. N. *Teaching English to non-linguistic students on the basis of the competence approach* (PhD thesis). St. Petersburg).

РЕЗЮМЕ

Корницкая Юлия. Интерактивные методы обучения иностранному языку студентов технических специальностей в контексте компетентностного подхода.

В статье рассматриваются некоторые аспекты реформирования отечественной системы высшего образования, связанные с переходом к компетентностному типу образования. В связи с этим актуальным становится использование в учебном процессе интерактивных методов обучения, в основе которых заложены принципы деятельностной активности, партнёрского взаимодействия и единства познавательной, исследовательской и профессиональной деятельности. На основе теоретического анализа актуальных исследований представлены три наиболее эффективных метода, способствующих достижению новых целей образования в процессе обучения иностранному языку будущих специалистов технического профиля.

Ключевые слова: компетенция, компетентность, метод, интерактивный, иностранный язык, технический вуз, проект, кейс-метод, деловая игра.

SUMMARY

Kornytska Yuliia. Interactive methods of teaching foreign language to the students of technical specialties in the context of competence approach.

Currently, Ukrainian higher education system is undergoing a transformation aiming at adapting it to the global education processes and building a system, which eventually ensures that graduates can compete not only in Ukraine but also in the international labour markets. The article reveals some important aspects of this process. Namely, the need to implement new

teaching methods to bring the learning outcomes to correspondence with the actual requires. The shift to competency-based paradigm requires using teaching modes based on the principles of practical activity, partner interaction and unity of cognitive, research and professional activities. Instead of being knowledge-focused (as KAS paradigm), competency-based education is built around the skills required to carry out specified tasks. Interactive methods of teaching are considered as the most appropriate to achieve defined goals. On the basis of theoretical analyses, the author defines the term “interactive method”, compares it with traditional one, and outlines the key peculiarities. Interactive methods suppose:

1. The new role of a teacher changing from one of being an information-compiler, but that he/she gives various types of it and delivers it in various ways. In this mode the teachers function is to provide the materials, the activities and the practice opportunities. The authenticity of the materials is essential.

2. The new role of a student means that he/she will no longer be able to rely only on the teacher and the course book to be the primary sources of necessary information. Instead he/she takes an active part in his/her own learning that supposes integrating, producing and extending knowledge. The main goals are to learn: think critically, adapt and transfer knowledge across a variety of settings.

In competency-based foreign language teaching students are to master implementing language to complete real-world tasks. As a foreign language must be connected to a social or professional context rather than being taught in isolation the most relevant methods to achieve this goal are: project work, case-study and business role play. The studies outline their great potential for teaching students to use the language in authentic situations for accomplishing specific tasks that are likely to be encountered in the real-world.

Key words: *competence, competency, method, interactive, foreign language, technical university, project, case study, business role-play.*

УДК 378.016:811.161.1:005.336.2-057.875-054.6

Віра Курок

Глухівський національний педагогічний
університет імені Олександра Довженка

ORCID ID 0000-0003-1474-3879

DOI 10.24139/2312-5993/2018.01/234-245

ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОСТІ ФАХІВЦІВ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті аналізуються сучасні тенденції формування громадянськості фахівців у процесі підготовки в закладі вищої освіти. Обґрунтовано, що громадянськість – це складне інтегроване утворення особистості, що формується у процесі громадянського виховання, складниками якого є патріотичне, правове та моральне виховання. Розглянуто теоретичні основи понять «громадянська компетентність», «громадянська відповідальність», «громадянська активність» та «громадянська позиція» як складників громадянськості.

Ключові слова: *вища освіта, заклад вищої освіти, здобувачі вищої освіти, громадянськість, громадянська компетентність, відповідальність, активність, позиція.*